מסורת השס

ליפרקיס לכולים • ומשני כר"י דאמר לא אלים למתפס פדיונו בהיתר *מנה גופא במס' מעשר שני (פ"ג מ"ו) והייט נמי מעשר שני דקאמר יגנז בקבורה: **אלא לעולם** • במעשר שני דעיר הנדחת מיהור ואסקינה לגנזה ודקאמר ליתמרי בתחילה דהא קלטוהו מחיצות אחר שנכנס לחומת ירושלים: דאמר רבא (*בשחיטת חולין פ' בהמה המקשה (דף סח) : **מחיצות נאכל דאוריימא** • מן התורה מצוה לאכול לפניה מן התומה: **אבל מחיצות לקלוט** • שיהיו מחיצות קולטות בין לענין פדייה בין לכל ענין-מדרבנן הוא וכי גזור רבנן דתיהוי קלימת מחיצות למעשר-דשוב אינו יכול לפדותו [א] ולענין עיר הנדחת נמי שלא יהא בשריפה הכא דאיתגהו מחיצות: **דכסיב ואכדתם** • לא שמש מקום המקום ההוא וגו' וסמיך ליה לא תעשון כן לה' אלהיכם וכמוזהר אולינ וכתיב בה אזכרות לי אפשר לשריפה משום קרא דלא תעשון כן" ואין בעינן שלמה ויכא דהאי שלא שמיש הוא: **כלל בעשה ופרט בלא תעשה** • כגון **והיתה תל עולם** כלל דאפילו נטע ופרדיסים לא תעשה אלא תהיה תל עולם שהוא עשה לא תבנה עוד בנין בתים והוא לא תעשה, אין דנין אותו בכלל ופרט לומר יאין בכלל אלא מה שבפרט דלא תעשה-פירוש הוא כלומר "והיתה תל עולם" לבנין קאמר אבל לנטע ופרדיסים שרי אלא תרי מילי קאמר קרא דלא אמרינן פירוש קמפרש אלא מילי מילי קאמר "והיתה תל עולם" לנטע ופרדיסים "לא תבנה עוד" כל בעינן שבעולם ואפילו לנטע ופרדיסים לא תבנה עוד ודרשינן ליה לדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא ולומר בנין בכלל היה ולמה יצא? להקיש לך-מה בנין מיוחד שהוא שוב בני אדם אף כל בנין כגון נטע ופרדיסים *(ליסבא אחריכא) ור' יוסי הגלילי סבר אין דנין, כר' אבין ודריש הכי "והיתה תל עולם" מכל מילי שלא יעשה בה שום דבר ולא תבנה עוד" דמשמע בנין בתים, דאשמועינן לאו בבנין בתים, וגטע ופרדיסים איסור עשה הוא דאיכא • כך שמעתי: **ר"ע סבר דנין** • דלא כר' אבין: **דר"ע אים לפו דר' אבין** • ואפילו ר"ע והא דקאמר דעיר הנדחת נעשית נטע ופרדיסים לאו משום דבטלמא לית ליה דר' אבין דודאי מלתא קא מפרש והיתה תל עולם במאי בבנין בתים דלא תבנה עוד לא משמע ליה בכל בנינין דקסבר "עוד"-לכמו שהיתה משמע כלומר לא תחזור ולא תבנה עוד משמע כגון שהיתה מתחלה לא תבנה עוד אבל נעשה נטע ופרדיסים: **ומר סבר עוד לגמרי משמע** • כגון דאמר לעולם ועד, ועוד" לשון ועד הוא *שלא תבנה לעולם לשום דבר: לא בנין בתים ולא לנטע ופרדיסים לא תבנה עוד: **מתוכרין מוסרין** • דמקטון ושרפת אמרה רחמנא מי שאיזו מתוסר אלא קבילה ושריפה יצא זה שמתוסר תלשה וקבילה ושריפה: **וכל אשר בם** • אפילו אילנות מתוכרין אשר בה נאסרין: **ס"ג ושבע ישובע לאמר ארור אתים וגו'** • וקרא קדיש ואזיל בבטורו ויסדנה ובלעירו יציב דלתיה וכשיגמיד דלתיה ימות בעו הקמון: **לא יריחו על שם עיר אחרת** • שלא יבנה יריחו ויסב שמה על שם עיר אחרת, ולא עיר אחרת על שם יריחו שאפי' בנה עיר אחרת וקראה יריחו אסור לבנותה שאפי' שם יריחו ימחה לעולם וכתיב בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו בימיו של אחאב ועל שעבר על האלה קרי ליה בית האלי: **אם יריחו** • ולא יריחו עצמו בנה אלא עיר אחרת על שם יריחו שקראה לה "יריחו" ולא אתפרש הא מנלן: **באבירים בבורו יסדה** • אבירים רשע כשמת אבירים הרשע לא היה לו לאחיאל ללמוד שלא לבנות את יריחו: **באבירים ושגוב מאי עבוד** • דקרי לה רשעים: **מיני יודע שגוב לעירו** • מילתא באנפי נפשיה הוא ולמדרשא ממשמע שנאמר באבירים בבורו מיני יודע שגוב לעירו אלא מה ת"ל שגוב לעירו שהיה קובר והולך מאבירים ועד שגוב שהוא לעיר מכלם: **לאחאב שושביו** • לאחבו של חיאל היה לאחאב: **כי עמיא** • וי"ל כי טעמא בית האבל שמטעימים אותו בדברים לנחמו וכמה דוכתין כתיב בברלאשית רבה ממיא בלא עי"ן לשון אבל: **על כל אלה ואלה** • שורה וערוגה ומקום גבוה הוא: **ולא שביק מיערא מיזל ומפגר** • שהיה הלכלך הולך וגדל מרוב הגשמים הבאין לעולם שאין מניחין ליקר להשתחוות לעבודת כוכבים מתוך דרכים מלוכלכות בטיט: **מיד ויאמר אליהו מי ה' אם יהיה השנים האלה מטר וגו'** • האי קרא סתוך לקרא דחיאל בית האלי: **אקלידא דמטרא** • מפתח של מטר: **כיון דחזא** • הקב"ה דאיכא לטרא בטלמא אל הקב"ה לאליהו לך לרפתה לנגלל הדבר שיחזור לו מפתח של מטר לדקא מפרש ואזיל: **אלא אפשרו ביד אליה** • על אוצרו של הקב"ה יש מפתחות ומסרם ליד אליהם המעונים אבל ג' מפתחות יש לו בידו אלא מינה אליה עליהם מברלאשים, אלא בידו הם. ולא רצה למסור אליה עליהם וקאמר הקב"ה לאליהו אתם ג' מפתחות עכשיו בידי מברלאשים ולא מניחו אליה עליהם אלא אותך שעשיתי ממונה על אחת מהם, ועתה תטול מפתח שני, יאמרו שניים ביד תלמיד ואחד ביד הרב: **דטרקיס לגליא** • שסתם שטר שלו ואבדיה למפתחים של גשמים שלא נפתח השטר של מטר על ידו: **דכסב לך פרקס אל אפאב ואפגע מטר** • אלא כתיב ותן מטר: **אבא אליהו** • מנה גופא המטר מטר ולבסוף אבד המפתח של גשמים כך עשה אליהו נעל לשטרי מטר ולבסוף אבד המפתח של גשמים: **תביבי וגדולי** • היה

[ל"ל מעשה]

[בחיפתמולין לא נמלאתמנס בב"מ נב: ד"ה ואם אמר רבא כתב רש"י על נכון וליין כמס' מכות]

עין משפט נר מצוה

מסמי' לו: לת.מ.ס פ"ג מ"י [ב"מ נב: זכתי ס מס'] נמ א מיי' פ"ז מה ג' מעשר שני סלכה ח ב:

ג"מ שם מסת כ. [עיין תוס' ב"מ נב: ד"ה לא פנוג]:

נוטא כתבי הקודש בירה הנדחת

מאי כי יגאר בבנין אבל דבר בנין אשר בנין אחרון אל עיר הנדחת מלאכת ל' ר' לבנות אבן גדולה אבן גדולה אל אבן גדולה

* כאבן הבנין דבנין הוא מלאכת - מאוהב דאמרו בנות ובנותם

* לבי ריאקן (ראה אין דין בכל אשר אפלו בנות)

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) רשב"ם ד"ה אבל מחיצות וכו' ולענין עיר הנדחת נמי אלא יכא בשריפה. מלת בשריפה נמחק וכ"ב בגניזה:

[ל"ל חרם היא וכל אשר בה לה']

[נע"י ליפא]

[תוספ' פי"ד]

[תוספתא שם]

[פי' רש"י שבת לג. ד"ה לא ישמח]

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) רשב"ם ד"ה אבל מחיצות וכו' ולענין עיר הנדחת נמי אלא יכא בשריפה. מלת בשריפה נמחק וכ"ב בגניזה:

*סוגיא לשם פלוגי (פלוגי) על הקרבאי

[לעיל קכ:]

תוס' ד.

תענית ג

[אל אראב]

[ל"ל יהיה השנים האלה טל וכו']

נוטא ר' יוסי מגדיר אליהו בקפדן

ליפרקיה *דתנן "והלקוח בכסף מעשר שנטמא יפדה כר"י דאמר "קבר, אי הכי מאי איריא עיר הנדחת אפילו דעלמא נמי? אלא לעולם בטהור וכגון דנפול מחיצות ובדרבא *דאמר רבא מחיצה לאכול דאורייתא, לקלוט-דרבנן, וכי גזור רבנן, כי אתנהו למחיצה, כי ליתנהו למחיצה לא: כתבי הקדש יגנזו: מתניתין דלא כר"א *דתניא ר"א אומר כל עיר שיש בה אפי' מזוזה אחת אינה נעשית עיר הנדחת שנא' ישרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל והיכא דאיכא מזוזה לא אפשר דכתיב "לא תעשון כן לה' אלהיכם: ר"ש אומר אמר הקב"ה וכו': לימא בדר' אבין א"ר אילעא קמיפלגי *דא"ר אבין א"ר אילעא כל מקום שאתה מוצא כלל בעשה ופרט בלא תעשה אין דנין אותו בכלל ופרט דמר אית ליה דרבי אבין ומר לית ליה דרבי אבין? לא, דכ"ע אית להו דר' אבין והכא בהא קמיפלגי מר סבר עוד לגמרי משמע ומר סבר עוד-לכמה שהיתה: אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ופרדסים: ת"ר "היו בה אילנות תלושין אסורין, מתוברין מותרין, של עיר אחרת בין תלושין בין מתוברין אסור מאי עיר אחרת? אמר רב חסדא עיר ירחו דכתיב "והיתה העיר *חרם לה', וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו בבכורו יסדנה ובצעירו יציב דלתיה תניא *לא יריחו על שם עיר אחרת, ולא עיר אחרת על שם יריחו דכתיב "בנה חיאל בית האלי את יריחו באבירם בבכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה תניא *באבירם בבכורו רשע לא היה לו ללמוד בשגוב צעירו היה לו ללמוד אבירים ושגוב מאי עבוד (*מאי קאמר) ה"ק באבירים בבורו היה לו ללמוד לאותו רשע, בשגוב צעירו? ממשמע שנאמר "באבירים בבורו" איני יודע ששגוב צעירו, מה ת"ל "שגוב צעירו"? מלמד שהיה מקבר והולך מאבירים עד שגוב, אחאב שושביניה-הוה, ארא אידו ואליהו "למשאל בשלמא בי טמיא יתיב וקאמר דילמא כי מלט יהושע הכי לט "לא יריחו על שם עיר אחרת, ולא עיר אחרת על שם יריחו" א"ל אליהו אין, אמר ליה השתא לוטתא דמשה לא אף ה' בכם ועצר את השמים וגו' וההוא גברא אוקים ליה עבודת כוכבים *על כל תלם ותלם ולא שביק ליה מיטרא דמזל מיסגד ליה לוטתא דיהושע תלמידיה מקיימא? מיד "ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד *חי ה' אלהי ישראל אם *יהיה טל ומטר וגו' בעי רחמי והבו ליה אקלידא דמטרא וקם ואזל "ויהי דבר ה' אליו לאמר לך מזה ופנית לך קדמה ונסתרת בנחל כרית "והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבקר וגו' *מהיכא? אמר רב יהודה אמר רב מבי טבחי דאראב, "ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם בארץ, כיון דחזא דאיכא צערא בטלמא כתיב "ויהי דבר ה' אליו לאמר, קום לך צרפתה וכתיב "ויהי אחר הדברים האלה חלה בן האשה בעלת הבית בעא רחמי למיתן ליה אקלידא דתחיית המתים, אמרי ליה "*שלש מפתחות לא נמסרו לשליח: של חיה ושל גשמים ושל תחיית המתים יאמרו שתים ביד תלמיד ואחת ביד הרב אייתי הא ושקיל האי" דכתיב "לך הראה אל אחאב [ואתנה] מטר", דרש ההוא גלילאה קמיה דרב חסדא משל דאליהו למה הדבר דומה-לגברא דטרקיה לגליה ואבדיה למפתחה, דרש ר' יוסי בצפורי: אבא אליהו

עין משפט נר מצוה

מסמי' לו: לת.מ.ס פ"ג מ"י [ב"מ נב: זכתי ס מס'] נמ א מיי' פ"ז מה ג' מעשר שני סלכה ח ב:

ג"מ שם מסת כ. [עיין תוס' ב"מ נב: ד"ה לא פנוג]:

לעיל ע"ח.

ס ב מיי' שם פ"ב מ"ב מלי ס סמג לאין רסד:

סא ג מיי' שם מלי ס:

סב ד מיי' פ"ד מהל' מ"ר מלכה יג סמג מצוה רכין עו:

ל"ל לא

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

תורה אור

קפדן, הוה רגיל למיתי גביה, איכסי מיניה תלתא יומי ולא אתא, כי אתא, א"ל אמאי לא אתא מר: א"ל קפדן קרית לי? א"ל הא דקמן דקא קפיד מר: °ולא ידבק בידך מאומה מן החרם כל זמן שרשעים בעולם חדון אף בעולם וכו': מאן רשעים אמר רב יוסף גנבי ת"ר *רשע בא לעולם, חדון בא לעולם שנא' °בבא רשע בא גם בוז ועם קלון חרפה, רשע אבד מן העולם טובה באה לעולם שנא' °ובאבוד רשעים רנה צדיק נפטר מן העולם רעה באה לעולם שנאמר °הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק, צדיק בא לעולם טובה באה לעולם שנאמר °זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו:

[תוס' סוטה פ"ח]

מפני

נרש"י תחת מקפיד

סיים קפדן. שכעס על אחאב ואמר °יי ה' אם יהיה הטל והמטר: איכסי מיניה. שהיה רגיל למיתי לגי מדרשו כל יומא ולא אתא בתלתא יומי: א"ל. ר' יוסי: הא דקמן דקא קפיד מר. הרי על דבר זה שאמרתי עליך *קפיד שלא בחת לגי ג' ימים מקפדנות שקפדת עלי: מפני הרעה. קודם שתבא הרעה הגדיק נאסף מכלל הרעה שלא תמר זה יתמנו: הדרן עלך כל ישראל וסליקא לה מסכת סנהדרין

הדרן עלך כל ישראל יש להם חלק וסליקא לה מסכת סנהדרין

אחר הגמרא המסכת יאמר זה ויוסיף לעמלה בעזרת הש יתברך

הדרן עלך מסכת סנהדרין והדרך עלן דעתן עלך מסכת סנהדרין ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת סנהדרין ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: יאמר כן שלש פעמים ואחר כך יאמר זה

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא תנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דדו בר פפא: **הערב** נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון לפניך ה' אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת סנהדרין כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמיה רבא וכו' יתברך וכו' על ישראל וכו':

לוח הסימנים למצא בהרא"ש הדינים

דיני ממונות פרק א

א דיני הדראת הלוואת ירושות מתנות כתובה ונדוניות דינין בבבל ולא חבלות. דרישות וחקירות:

ב מטמחה [ונקים רשותא] דן בע"כ ואם טעה כו'. לא נקים רשותא דן את הסרבן בע"כ כיון דמטמחה הוא. ואם טעה בשיקול הדעת. וכן הדין בג' הדיוטות. [קבלו יחיד מומחה או ג' הדיוטות]. יחיד שאינו מומחה אפ' קבלוהו לדון כשלם אם טעה רצ"ע ביחיד בזמן הזה דנקים רשותא אם נאמר שהוא כרב נחמן בזורו דגשיא גדול ממנו היה ויפתח בדורו (אבר י"ם הך צ"ע כתבו המסמן מרגשפיה). מתי תלמיד יורה בפני רבו: ג שנים שרנו ולא קבלוהו אינו דין אפי' לא טעו. דדין הוראה בפניהם. משרה ביחיד ובעי קנין [אפי'] בג' מחילה א"צ קנין: ד מצוה במשרה אפי' לאחר ששמע קודם שאמר פלוני זכאי. ואם יש עסק שבועה אפי' אה"כ יכול לפשר (אמר י"ם דברי הגוס' הן): ה מתי יכול הדיין להסתלק מן הדין: ו התלמיד שידע ברבו [שהוא] טועה לא ישתוק. הדיינים והעדים יהיו באימה כו' אין לדיין אלא מה שעיניו רואות: ז לא הגיע להוראה אי הגיע להוראה: ח גדול שכר הדיינין. [יושבין בדין עד שש שעות] דיין הנוטל ממון מן הזוכאי. יראה הדיין כאילו דרב כו': ט [לא יפסוק] הדיין עד שכרור לו הישאל לרב בעיר. ואם אינו בקי הן אי מקבל שוחד: שכר במילה. שוחד דברים. אוהב ושונא. ואם צדיק לישאל דבר מאחר מהם. אל יפסיק על ראשי עם: יא אסור לדיין לשמוע דברי א'. [ואסור לבעל דין להשמיע] אימת הדיין על הצבור. מורת הצבור על הדיין: ב אחז הדיינין ששלח להזמין אחר ולא בא:

זה בורר פרק ג

א כל אחד בורר לו דיין והשנים השלישי. [שיוך לסימן ג] לא ישב ולא יתהום אא"כ יודע עם מי: ב אין למבורר להפך בזכות מי שבררו יותר מבהבירו. ואם לא יכלו להשוות אי שטעריס: ג אין אחד מבעלי דינין יכול לפסול הדיינים אם הערים: ד המקבל עליו קרוב או פסול בין לדון או להעיד ומתי יכול לחזור ואם קנו מיניה: ה השבע בחיי ראשך והמפר מתי יחזור: ו הרוצה לשלם ולא לשבע מתי יחזור בו: ז מלוה בריבית ולוה פסולים. הערב והעדים כשרים. ותשובתו כיצד: ח הלוה והערב אחד עמו המקבל שבועה ואחד עמו האומר פלוני רבעני ואחד עמו מצמרשין לפוסקו: ט מבנה שיצא פרשה מתחת ידו כיצד תשובה: י שחקן פסול ותשובה: יא מפריחי יונים חשובה מורחי שביעית גזלנים המסמנים דעים [מרכבה]. סתם דעה מכריעין עליו. סתם גבאי כשר. מי צריך חברות לפוסלו: יב מקבלי צדקה מן העובדי כוכבים מתי פסולין: יג הבא על הערוה. או תחשוד וקל יוצא עליו מתי פסול: יד ארוס מתי פסול (דעה אף בכל שהוא פסול): טו קובדי מתים בשכר בי"ש ראשון: טז עד ויסם לפטרע פסול. מסור לחבירים. שבועת שוא: יז עד ויסם דמסמן גם מריני נפשות פסול. שאינו

דיני ממונות פרק ד

א אין צריך דרישה וחקירה אלא אם כן שהתבע מרומה ואם התבע מרומה אין נוקקין לו: ב לא יסה הדין והפשרה כו': ג שני נפלים או פסיגות שטרגעות זו בזו כיצד יעשה: ד מתי צריכין לחמתין זה לזה: ה טעה בדבר משנה כו'. אם בשקל הדעת אם קבלו בין לדין ולפטרות. ואי איכא תרתי לטיבותא נקים רשותא תמיר וסביר או אפי' יחיד ולא קבלוהו אם טעה בשקל הדעת פטור אבל נמיר וסביר ולא נקים רשותא או נקים רשותא ולא נמיר וסביר אין דין כיון דלא קבלוהו: ו הדיוטות דנין האומם בע"כ אפי' לא נקים רשותא כיון דזקי סרבן (אמר י"ם כראיתא בריש פ"ק) ואם טעו כיצד ישלמו כו': אם לא הסכימו לדעת אחת. היו ח' וז' מחייבים כו': ז הדיוטות ואחד מטחמה דלא נקים רשות שקבלוהו ששטעו בשקל הדעת קם דינא ופטור אפי' יש גדול לחתירו. אבל ג' מזמרים ולא נפלו רשות דנין בע"כ ופטורין: ו הראב"ד [כתב] טעה בדברי הגאון כו'. אין לחלוק עתה על הגאון והאשר"י כתב אם לא ידע דברי הגאון וכששמע מדרה ששמעה חשוב טעמה ברבר [משנה וה"ה בדברי האשר"י] [ובדברי האחרונים אם מדרה ששמעה בדבריהם הוי כטעמה ברבר משנה] אבל רשאי לחלוק עליו והיכא שנחלקו שני גדולים לא יאמר אפסוק כמי שארצה אלא יכריע בראיות או לא יפסוק. ואם הכריע בראיות כדברי אחד מן הגדולים וכל חכמי דורו נראים דברי השני קם דינא [אין] סותרים דבריו ואם לא היה יודע מחלוקת הגדולים וכששמע לא ידע להכריע בסברות וראיות אבל כל הכמים מסכימים לדברי שני הוי טעמה בשקול הדעת: ז שים שצות בפני ג' ריבה לא' ומעם לא' אם הוא ביום דנין בע"כ אם בלילה יעידו למחר: ח חילוק יש בין עד הראיה ובין עד המעיד: ט מטמא בא' מטיניו כשר לדיני ממונות ויטלין לגמור בלילה ואין קובעין בתחלה בע"ש: י ממזר כשר לדון: יא אם אמר משראל ולחליצה בעינן אביו ואמר משראל גר לדון גר בכל ענין כשר:

הון בודקין פרק ה

א ברכת הלבנה משמר חמנה (עד י"ז בחדש) וטמה הברכה כו':

נגמר הדין פרק ו

א ב"ד מכין ומונשין לעשות נדר: ב אסור לחלין חמת אא"כ לכבודו מי שצוה שלא יקבוהו אין שומעין לו: שלא יסמרוהו שומעין לו: מוציאין מן הירושלים כל צרכי חמת כו': אין קוברין צריך אדל רשע: ג הנאת קרקע שלם של קבר או הבנין מתי מותר לפנותו: ד האורג בגד לפת אא כים לחפילין הציה בו: ה נגבו מעות לצורך מת החזירו: ו ורק בגדים על המת ונגעו במטה שהיא נקברת עמו וכו' וכל דייניו:

ארבע מיתות פרק ז

א מותר לקחת לרשע בן צריך רשע בן רשע: לא בסקרא ולא כו'. האוכל בשוק: יח יט אלו הקרובים אחיו כו' עד ולכל מי שבסל פוסל גם לאשתו שלישי בראשון פסול לאשתו כשר: כ אבי החתן ואבי הכלה כשרים [ואשתו ארוסה כו'] מתה בתו ויש לה זרע מ"ם כשר לחתנו. גולן אינו מעיד על התיומתו אבל אחרים מעידין כו': כא וכן היודע בעדות קרום שנעשה חתנו אין מעיד על חתימתו כו' עד הנעשה חתנו [ומתה בתו] כו': ש"ם שצוה לפני עדים קרובים לו וכשרים לבנו אפ"ה פסולים: היה נוגע בדבר ונסתלק מאותו ממון: תחלתו ושמו בכשורות: כב אוהב ושונא כשרים להעיד ולא לדון: והחוקן לכתחילה ודיעבד: כג שני ת"ח השונאים זה את זה לא ישבו בדין: כד מאיימין ובודקין כל אחד לבדו: כה מנה לי בידך וא"ל הן: משמה אני בך: [דין אתם עדים] מי שרשמין עדיו כו' אם מת מוענים ליתומים משמה היה בך: האומר משמה אני בך צריך לישבע שלא להשביע עצמו בין בריא בין ש"ם: מתי יכול לטעון כך אי משמה: כו דיין שדן וחייב לאחר ומרע קנת על פיו ובא לפני דיין אחר ופטרו מסברא: כז הודה בפני שנים וקנו מיניה כתבים לא קנו אין כותבים אפי' בפני שלשה עד שקבעו מקום לדין ושלחו אחריו. אבל בשלשה (אמר י"ם אפי' בשנים) ובמקרקעי כותבים: כח ואפי' אם לא כתבו בו ואמר לנו כתובו ותחתומו תהבו ליה בשדה כו': כט כתוב בלשון ב"ד ולא תחימי רק ב': ל האומר אביכם המסמן מעות ואמר של פלוני דן. מי שמקדון בידו ומת ולא צוה ובא לבנו חלום דבמקום פלוני הוא אינו כלום: לא ג' שדנין הולכים אחר הרוב. אם אבר אינו יודע כו': לב צריך הדיין להחזיר מענות של בעלי דינין ולחקור הערים אם הוא זוכות לאחד ואין יודע לטעון צריך לטעון בשבילו. שלא יהא צד קרובה לערים ולדיינים ולמלוה ולוה ולערב: לג אין כותבין פלוני זיכה תשלומי חייב ולא סתם פלוני זכאי אלא מדברים נזרכה פלוני. ואם מעו כו' עד השלישי פטור כו' לא ישאו ויתנו בדין לשני הבעלי דינין הגדול שבהן אומר פלוני זכאי: לד אחד אומר בפני הלוה ואחד אומר בפני הדרה מצמרשין וכו' ומתי אמרינן דשמו בקביעות הדשים: לה א' אומר מסבע ישן וא' אומר חדש או אחד אומר מנה וא' אומר מאתים [אחד אומר חבית של יין כו'] אחד אומר בעלייה עליתה ואחד אומר בתחתונה: לו המספר לה"ד צריך לרחקו: לז נתחייב ב"ד וא"ל הבא ובתוך תוך שלשים ולא הביא ואח"כ הביא או א"ל יש לך זכות ואמר אין לי ואח"כ הביא מתי שמעתי דבריו: לח השליש נאמן בכל מה שאומר על השטר: לט אם הנתבע מרמה מקצת וכח"נ אז יכול התובע לטעו לילך עמו לבית הדעה. אבל לב"ד הנדול אפי' הנתבע מפי אמר והוא גדול בכל דור ודור. ואם נראה לדיין שהרשות צריך לדורש מעצמו: מי המזקיק חבירו לדון בעיר אחרת ומצא הייב א"צ ליתן ציאותיו אא"כ נעשה סרבן [השואל מאיזה מקום דנתתי כו']: מא היבמה צריכה לילך לעיר היבם לחלון:

דיני מזונות פרק ב

א אין מזונות לקרובים אלא אם כן שהתבע מרומה ואם התבע מרומה אין נוקקין לו: ב לא יסה הדין והפשרה כו': ג שני נפלים או פסיגות שטרגעות זו בזו כיצד יעשה: ד מתי צריכין לחמתין זה לזה: ה טעה בדבר משנה כו'. אם בשקל הדעת אם קבלו בין לדין ולפטרות. ואי איכא תרתי לטיבותא נקים רשותא תמיר וסביר או אפי' יחיד ולא קבלוהו אם טעה בשקל הדעת פטור אבל נמיר וסביר ולא נקים רשותא או נקים רשותא ולא נמיר וסביר אין דין כיון דלא קבלוהו: ו הדיוטות דנין האומם בע"כ אפי' לא נקים רשותא כיון דזקי סרבן (אמר י"ם כראיתא בריש פ"ק) ואם טעו כיצד ישלמו כו': אם לא הסכימו לדעת אחת. היו ח' וז' מחייבים כו': ז הדיוטות ואחד מטחמה דלא נקים רשות שקבלוהו ששטעו בשקל הדעת קם דינא ופטור אפי' יש גדול לחתירו. אבל ג' מזמרים ולא נפלו רשות דנין בע"כ ופטורין: ו הראב"ד [כתב] טעה בדברי הגאון כו'. אין לחלוק עתה על הגאון והאשר"י כתב אם לא ידע דברי הגאון וכששמע מדרה ששמעה חשוב טעמה ברבר [משנה וה"ה בדברי האשר"י] [ובדברי האחרונים אם מדרה ששמעה בדבריהם הוי כטעמה ברבר משנה] אבל רשאי לחלוק עליו והיכא שנחלקו שני גדולים לא יאמר אפסוק כמי שארצה אלא יכריע בראיות או לא יפסוק. ואם הכריע בראיות כדברי אחד מן הגדולים וכל חכמי דורו נראים דברי השני קם דינא [אין] סותרים דבריו ואם לא היה יודע מחלוקת הגדולים וכששמע לא ידע להכריע בסברות וראיות אבל כל הכמים מסכימים לדברי שני הוי טעמה בשקול הדעת: ז שים שצות בפני ג' ריבה לא' ומעם לא' אם הוא ביום דנין בע"כ אם בלילה יעידו למחר: ח חילוק יש בין עד הראיה ובין עד המעיד: ט מטמא בא' מטיניו כשר לדיני ממונות ויטלין לגמור בלילה ואין קובעין בתחלה בע"ש: י ממזר כשר לדון: יא אם אמר משראל ולחליצה בעינן אביו ואמר משראל גר לדון גר בכל ענין כשר:

הון בודקין פרק ה

א ברכת הלבנה משמר חמנה (עד י"ז בחדש) וטמה הברכה כו':

נגמר הדין פרק ו

א ב"ד מכין ומונשין לעשות נדר: ב אסור לחלין חמת אא"כ לכבודו מי שצוה שלא יקבוהו אין שומעין לו: שלא יסמרוהו שומעין לו: מוציאין מן הירושלים כל צרכי חמת כו': אין קוברין צריך אדל רשע: ג הנאת קרקע שלם של קבר או הבנין מתי מותר לפנותו: ד האורג בגד לפת אא כים לחפילין הציה בו: ה נגבו מעות לצורך מת החזירו: ו ורק בגדים על המת ונגעו במטה שהיא נקברת עמו וכו' וכל דייניו:

ארבע מיתות פרק ז

א מותר לקחת לרשע בן צריך רשע בן רשע:

ב השומע ברכת השם מן העובר כוכבים או מישראל מתי חייב לקרוע: ג הנודר או הנשבע בעבודת כוכבים או להשביע לעובד כוכבים ואם העובד כוכבים נתחייב שבועה: כל ליצנות: ד לחבר על ידי לחש מתי מותר: ה מהו אבר או ידעוני: דורש אל המתים: ו משתגן על ידי ז' מיני ש"ז: שעות היום מנחש כו': ז אסור לנחש בעשות ובולדות ובכוכבים: ח אחיות עינים ספר יצירה או על ידי שרים:

בן סורר פרק ח

א מתי מותר להרת הדרדף: אם עשה העבירה אסור להרגו רוזף לחלל שבת לעבוד עבודת כוכבים אין להרגו: ב להציל ישראל בגופו ובממונו צריך לשלם לו: רודף אחר רודף ושבר כלים: יכול להציל בא' מאבריו הרגו: ג איזה עבירות ומתי הרגו. ואשה לא תהרג: ד מי [שחשק] אפי' בפנינה ובשבילה נפל להחלי כו':

הנשרפין פרק ט

א אסור להשיא בתו לזקן ולחסתין מלחשיא עד שבגרה: ב אסור להשיא אשה לבנו קטן ולהשיאו מסוך לחיותו גדול: לאוהב אשתו לבבדה: [להרדיך בניו בדרך ישרה]. לאוהב שכניו: לקרב קרוביו לישא בת אחותו. לסייע לעני: ג אסור לירד לאומנות חבירו: אסור לילך בקוסה זקופה. לא ישל מקשה של צדקה: ד הבא על הבהמה אם הבועל הורג או נהרג: הבועל נערה משום נשג"ז:

פרק חלק

א כל ישראל יש להם חלק לעה"ב: מי שאינו מודה בדרשות שורשו מניה תחיית המתים מן התורה אין לו חלק לעה"ב: ב אסור לבטוע תורה מכל וכו'. [המלמד] בעה"ז כו': בית שאין תורה נשמע בלילה כו': ג כל מי שאין מחנה ח"ח מנכסיו: שב לשייר פתיתין על השלחן: המשנה בדיבורו: המסתכל בעריות: המבזה קדשים והל המועד ומפר ברית כו': ומי שאינו מודה בדקדוק אחד [בו' המומר] תורה ואינו מלמדה: [אפשר לו ללמוד כו' המלמד לחבירו] הגורם לעשות מצוה כו' האומר מאי אהני לן רבנן כו' אי לא אמר הכי אמר מר או הקורא בספרי מינים ובספר בן סירא: הקורא פסוק לשם זמר כו' ובזמנו מביא פרבה: ד הלוחש ומזכיר ה' וחוקק כו': ובסכנת נפש מותר: ובלילה על מפתו מותר: ה הרואה בשבת כגון סך בשמן על סעיים: לחישת נחשים בשבת: מעבירים כלים על העין לקרר: אין שואלים בשדים בשבת: [ואף בחול אסור משום] סכנה: ו ובחול [שואלין] בהן בשרי שמן וביצים: ז כת לצים: כת [שקרנים] כת תניאים כת מספרי לה"ר: ח המחזיק בם חלוקה. התולק על רבו המריב עמו המהרהר אחריו:

פרק הנחנקין

א אסור להקניו דם לאביו ולהרציא לו קרץ. ולא יהיה שליח ב"ד להלקותו. ולהרגתו: ב איזהו בן עולם הבא: סליק לוח הסימנים